

ROSTA

Szerkesztőségünk e helyen nyugtázza *A régi byblosi feliratok és az abc keletkezése* (Bp. 1926, 8° 42 l.) c. tanulmány beküldését. A kis mű utolsó fejezete a sinai feliratokról szól. A szerző a 40. lap 4. jegyzetében „Mózesre vonatkozólag“ hivatkozik Gressmann, cikkére, amely az *Orientalistische Literaturzeitung* 1925. évi 314. s köv. lapjain jelent meg. Minthogy Gressmann cikke összefoglaló beszámolót ad a Sinai-feliratok irodalmáról és nem a 314., hanem már a 309. hasábon kezdődik, szükségesnek tartom a szerző hiányos hivatkozását a filológiai pontosság kedvéért az alábbi bilinguis szövegbemutatóval kiegészíteni [a szögletes zárójeltek beszúrt szöveg tölem való]:

Magyar szöveg	Gressmann
(38. l.) ... Serabit-el-Hadem fennsíkján ... Ehelyütt Flinders Petrie ... hét fogadalmi tárgyon „ismeretlen jegyű feliratokat“ látott.	(309. h.) Dann fand W. M. Flinders Petrie sieben Inschriften auf Tempelweihgeschenken in Serabit-et-H!!!dem ... Er erkante sie als eine fremde Alpabetschrift ...
... egy régi tárna lejáratanál nyolc másik sziklafeliratot is talált ...	und acht auf Felstafeln ... am Eingang zu einem alten Bergwerksstollen.
... úgy találta, hogy az emlékek feliratai K. e. 1500 körül keletkeztek.	... und setzte sie in die Zeit um 1500 v. Chr.
A rejtélyes feliratok kibetűzésével nem próbálkozott meg, csak annyit sejtett, hogy betűírásra akadt.	Er enkannte sie als eine fremde Alpabetschrift, ohne ihre Entzifferung zu versuchen ...
... az európai tudományosság nem foglalkozhatott addig érdemben a feliratokkal, míg Gardiner ...	Die grundlegende Entzifferung begann mit der Untersuchung Gardiners ...
(39. l.) ... megállapította, hogy a rejtélyes feliratok <i>nyelve sémi, írásuk pedig betűírás.</i>	... von denen er 15 <i>mit Hülte semitischer Buchstabennamen und – formen</i> bestimmen zu können glaubte.
Megállapította azt is, hogy ... 32 betűjel számlálható	... indem er 32 verschiedene Buchstabentypen vermutete ...
Tizenötöt megkísérelt meg is határozni von Jenen er 15 ... bestimmen zu können glaubte.
... s leolvasta a = Ba’alat szót.	Aber das einzige Wort, das er sicher las, war
Ezt <i>ugyanabban a folyóiratban</i> Cowley még istennő nevének <i>kibetűzésével</i> gyarapította. [A magyar szerző sem a cikk címét, sem az író keresztnevét, sem pedig a folyóirat megfelelő kötet- és lapszámát nem idézi.] Gardiner szerint a sinai feliratok hangzójelei egyiptomi hieroglyphusok egyéb írásjelekkel vegyesen. Olyan sémiektől származnak ...	(310. h.) Gleichzeitig schrieb <i>in demselben Journal</i> Cowley, der den Namen der Göttin <i>entzifferte</i> . [Gressmann sem a cikk címét, sem az író keresztnevét, sem pedig a folyóirat megfelelő lapszámát nem említi.] Er [= Gardiner] sieht in dieser Sinai-schrift ... einen Vor!!!ufer des semitischen Uralphabetes auf der Grundlage der !!gyptischen Hieroglyphen.
Sethe azon a véleményen van, hogy a sinai feliratok betűsora <i>igenis az eddig hiányzó kapocs</i> az egyiptomi hieroglyphusok és az északsémi abc között.	Sethe ... Nach ihm ist die Sinaischrift ... sie bildet <i>geradezu das bisher fehlende Bindeglied</i> zwischen den Hieroglyphen und der sp!!teren

semitischen Buchstabenschrift.

K. e. 1700 körül az egyiptomiak közé keveredett sémiektől ... az egyiptomi hieroglyphusok közül az *alkalmasnak ígérkezőket* kiválogatták, sémi névvel illették s a név első mássalhangzójának jelölésére használták. Érvényesült tehát az *akrophonia elve*

Tizenhat jelet biztosra vesz betűi közül, ötöt *valószínűnek* [?] tart.

Bauer ezzel szemben tagadja, hogy a sinai feliratok a hieroglyphusokból származnának, avagy pedig a föníciai betűsorról kapcsolatban állanának. [Bauer *keresztneve* nyilván az egyöntetűség kedvéért maradt el.]

(40. l.) Eisler [keresztnév?] is tagadja a hieroglyphusoktól való származást.

de elismeri,

hogy a sinai feliratokat véső mesteremberek megszokták a hieroglyphusok vésését s ezért emlékeztet sémi betűjük is rájuk.

Huszonkettőt le is olvas a betűk közül

s *összefüggő átiratokat* és fordításokat közöl a sinai emlékekből. *)

*) Jegyzet. Eisler: Die kenitischen Weihinschriften der Hyksoszeit im Bergbauggebiet der Sinaihalbinsel. Freiburg i. B. 1919. [Lapszám hiányzik. *Im Breisgau* = a szerző hozzátoldása.]

Lidzbarski ... *lényegében* elfogadja Gardiner és Sethe megállapítását.

Grimme és Völter csatlakoznak Gardinerhez és Sethéhez,

de Grimme azt tartja, hogy a sinai feliratok írástípusa a hieratikus formából fejlődött.

Ugyancsak ő – főleg a *hosszú* 349. sz. feliratról – Mózes nevét olvassa ki Hat!ep!ut királyné nevével kapcsolatban.

Bármennyire érdekes Grimme föltevése, az Európába jutott *rendkívül gyarló másolatokból* semmi biztosat nem lehet következtetni.

(42. l.) [A tanulmány zárószavai] *Ignoramus* quidem, sed non ignorabimus.

Nach ihm ist die Sinaischrift um 1700 v. Chr. geschaffen worden aus *beliebigen* Hieroglyphen, die der Semit ihrer Bildbedeutung gem!!ss neu benannte und denen er dann *nach dem Gesetz der Akrophonie* die entsprechenden Buchstabenwerte beilegte ...

Er bestimmte 16 Zeichen als sicher und liess fünf *unsicher*.

Hans Bauer ... widerspricht prinzipiell der Verbindung der Sinaischrift mit den !!gyptischen Hieroglyphen einerseits und dem phönikischen Alphabet andererseits. [Többször Gressmann nem árul el Bauerról. A magyar szöveg hasonlóképpen.]

Eisler [keresztnév nélkül] ... leugnet die Herkunft aus den Hieroglyphen,

nimmt *aber* an,

dass einige Zeichen allm!!hlich !!gyptische Form erhielten in der Hand von Semiten, die auch !!gyptisch zu schreiben pflegten.

Eisler ... der 22 Buchstaben festgestellt zu haben meint ...

Er hat zuerst auf Grund seiner Bestimmungen der Buchstaben *Lesungen in grösserem Umfange* zu geben versucht.

Eisler, „Die kenitischen Weihinschriften der Hyksoszeit im Bergbauggebiet der Sinaihalbinsel“, Freiburg, 1919. [Lapszára hiányzik.]

Littmann – und Lidzbarski stimmten im *allgemeinen* Gardiner und Sethe zu ...

Grimme und Völter folgen den Spuren Gardiners und Sethes ...

Aber Grimme denkt nicht an die hieroglyphischen, sondern an die hieratischen Zeichen ...

(312. h.) Wir besahr!!nken uns hier auf die *wichtigste* Inschrift Nr. 349, die in der Übersetzung Grimmes lautet: [itt köv. a „hosszú“ szöveg, Mózes és Hat!!epsut nevével] ...

(315, h.) ... wird man sie als Phantasie von vornherein ablehnen müssen, weil *ihnen die sichere textliche Grundlage fehlt*. Sensationelle Entdeckungen sind immer gef!!hrlich ...

(317. h.) [Gressmann szerény könyvismertetésének zárószavai:] Die *wahre*

Wissenschaft bekennt sich hier wie in vielen Fragen lieber zu einem bescheidenen *Ignoramus*.

Ezek után az olvasóra bízhatom annak eldöntését, hogy melyik az „igazi tudomány“.

(Zolnai Béla)

Egy Szegeden élő poéta – Pestalics István – *Lélektani versek* (1926) címmel adta ki verselményeit. Hogy mért épen lélektani versek, arra nézve talán magyarázatul szolgál az alábbi idézet:

Fölépítettük már kicsi házikónkat,
Somogyi-telepen láttuk *eztet* jónak.

Munkálkodva itten békességben élünk
Így kívánja ezt a Közművelődésünk.

Hogy ki földje ez a táj itt?
Mellékes *velünk szemben*.

Előszavában szerénytelenül megjegyzi a költő, hogy műve „magányos órákban tanulságos és szívhez szóló kedves szórakozást nyújt az olvasónak“.

*

Sokkal gazdagabban buzog Szilágyi Jánosné szül. Sebők Judith vénája. *Költeményei* 224 lapos könyvben jelentek meg, a szegedi Traub-nyomdában; 1926-ban, szerző és férje jólsikerült arcképével, „Szívtől a szívig“ alcímmel. Helyszűke miatt csak a *Fiatal asszony, öreg férj* elejét közöljük mutatóba:

Ötven felé halad az öreglegény,
Fél a házasságtól, fél nagyon szegény.
Mamák közt találja fel boldogságát,
Azok közt akarja fellelni párját.

Lányok nem akarják *aztat* engedni,
A mamáknak nem kell már udvarolni.
Lányok karra fogják, viszik táncba,
Tudják, sok pénze van wertheim kasszába.

*

A pécsi kurir egy izléselesen kiállított, mindenképen olvasásra készítő regényt hozott szerkesztőségünkbe. Romhányi Sándor írta *Az égi kötelék* címmel és „Regény a budapesti élet forgatagából“ alcímmel. A nyilván kezdő író munkáját, aki bizonyára halálos komolyságú műnek szánta, humoros olvasmányul igen ajánlhatjuk. A szerző egy új regénystilust kreált, a kéjgáz és szóvirágbokor naiv lelkeknek való egyvelegét. Mintha nem is Romhányi Sándor, hanem egy dilettáns író s sugalmazná a regény páthosát. Ime néhány idézet a hősök és hősnők költői beszélgetéseiből:

... az én arcom a világ gyanakvó, vádló, szemrehányó figyelme előtt van és én ennek a *fáklyafénynek kormát nem bírom lenyelni* ... ellankadt boldogságom palántája és most sárgán konyul le íróasztalom fiókjában egy házassági válólevelével dokumentumában ... maguk is letéphettek volna engemet és talán magának Pali, vagy Gyuri *gomblyukában hervadtam volna el* ... Lelkiismeretem áll az élet várfokán. Én inkább a szükség karjaiba dülök ... Kis fészem tatarozására bíz *nem volt elég az a sok pehely, amit kiteptem magamból* és bizony el kellett fogadni a kakuk segítségét ... az *imádóm ollója is serceg váram páncélján* ... A boldogság szomjúságának epekedő vágya él ajkamon, mert, mint mondom. *forrásomat bedugaszolta a távolság*, mely Ádámomtól elválaszt ... Az én szívem *száraz máglyarakás* ... a szerelem olyan tüzes szikra, mely az erkölcs falának romjaim is áttör ... az élet sokszor megváltoztatja a boldogság nemi föltételeit ... a *pletykák tüzes nyelvéről elvontam az én személyem olajos kannáját* ... Méltóságod kezében van a boudoir kulcsa. Nyissa ki és engedje be ifjú vágyaikat! ... néha negyvenéves asszonyok már becsukják boudoirjuk ablakát, hogy *férfitágyak illatárja* be ne áramoljon rajta ... *föl kell töltenem* a hitvesi hűség pislogó világitótornyát ...

Azt is megtudjuk, hogy mért *Égi kötelék* a forgatagos regény címe. De ezt már nem a szereplők mondják,

hanem a maga nevében írja a szerző:

„Ölelő tekinteteikben az egymásra utaltság bizalma sűrűsödött össze és úgy léptek egymás mellett, *mint két kutya, akiket égi kéz vezet egy pórázon*“ . (133. l.)